

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 32/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 25 § i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 februari 2015 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 5 och 25 § i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (RP 360/2014 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Motion

I samband med denna proposition har ekonomiutskottet behandlat lagmotion LM 30/2013 rd — Pekkarinen, Mauri /cent m.fl.: Lagar om ändring av lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor och av bilagan till lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen. Motionen remitterades till utskottet den 11 juni 2013.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har jord- och skogsbruksutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (JsUU 52/2014 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- näringsminister Jan Vapaavuori
- regeringsråd Anja Liukko, arbets- och näringsministeriet

- lagstiftningsråd Leo Parkkonen, finansministeriet
- avdelningschef Juha Ojala och forstråd Marja Hilska-Aaltonen, jord- och skogsbruksministeriet
- direktör Pekka Ripatti, Energimyndigheten
- specialforskare Olli Kauppi, Konkurrens- och konsumentverket
- äldre forskare Lauri Sikanen, Naturresursinstitutet Luke
- upphandlingsingenjör Esa Koskiniemi, EPV Energi Ab
- styrelseledamot Timo Piilonen, Finnpulp Oy
- verkställande direktör Tuomo Kantola, Jyväskylä Energia Oy
- kundrelationsdirektör Johanna Haverinen, Kervo Energi Ab, som representant för Lokalkraft rf
- skogsdirektör Juha Mäntylä, Metsä Group
- direktör Juha Elo, Pöyry Management Consulting Oy
- direktör för samhällskontakter Stefan Sundman, UPM-Kymmene Abp
- verkställande direktör Hannu Linna, Vasa Elektriska Ab
- direktör Jari Kostama, Finsk Energiindustri rf
- vice verkställande direktör Simo Jaakkola, Maskinföretagarnas förbund rf
- expert Anssi Kainulainen, Maa- ja metsätöluustuottajain Keskusliitto MTK ry

- skogsdirektör Tomi Salo och direktör för skogsärenden Jouni Väkevä, Skogsindustrin rf
- branschchef Tage Fredriksson, Bioenergia ry
- verkställande direktör Kai Merivuori, Finlands sågar rf
- verkställande direktör Esa Härmälä.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslås det att lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor ändras.

Enligt propositionen kommer det stöd som betalas till produktion av el med skogsflis att vara hälften av det nuvarande stödet, om skogsflisen har framställts av sådana delar av trädstammen som härstammar från avverkningsobjekt för grovt virke och som lämpar sig för förädling. Till övriga delar förblir de grunder enligt vilka stödet bestäms oförändrade.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Lagmotionen

I lagmotionen föreslås det att lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor ändras så att produktionsstödet till el från skogsflis ändras tillbaka till den nivå det hade innan lagen ändrades (687/2012).

Vidare föreslås det att skattetabell 2 i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen ändras. Skatten på bräntorv föreslås vara 2,9 euro/MWh 1 januari 2014—31 december 2015 och 3,9 euro/MWh från och med 1 januari 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet föreslår att lagförslaget godkänns med ändringar, att lagmotionen avvisas och att riksdagen godkänner tre uttalanden.

Behovet av en proposition

Syftet med propositionen är att på ett balanserat sätt samordna å ena sidan åtgärderna för att kostnadseffektivt uppfylla det åtagande att öka användningen av förnybar energi som EU har ålagt Finland och å andra sidan åtgärderna för att se till att skogsförädlingsindustrin får tillgång till råvaror till ett konkurrenskraftigt pris.

Propositionen har ett nära samband med proposition RP 359/2014 rd, där regeringen föreslår att skatten på torv sänks från 3,40 till 1,90 euro/MWh från och med den 1 januari 2016. Precis som i den gällande lagstiftningen är skatten på

torv kopplad till produktionsstödet till el från skogsflis. Det betyder att produktionsstödet ändras automatiskt när skatten på torv ändras. Syftet är att säkerställa att skogsflis alltid är det mest konkurrenskraftiga alternativet och att torv är ett mer konkurrenskraftigt bränsle än stenkolk vid kraftvärmeproduktion (CHP).

Ekonomiutskottet anser det lämpligt att skatten på torv sänks av energipolitiska skäl (EkUU 55/2014 rd). Ändringen gör inhemska bränslen betydligt mer konkurrenskraftiga i förhållande till stenkolk. I och med den föreslagna skatteändringen höjs produktionsstödet till skogsflis avsevärt (sedan den 1 januari 2015 har stödet varit 15,90 euro/MWh och efter ändringen den 1 januari 2016 är det 18 euro/MWh), vilket kommer att öka användningen av skogsflis i energiproduktionen. Högre stöd ger energiindustrin bättre möjligheter att betala för massaved och stockar,

som skogsindustrin behöver för vidareförädling. Med hänsyn till att behovet av råvaror kommer att öka avsevärt (uppskattningsvis 10 miljoner kubikmeter per år) inom vidareförädlingen i och med de planerade investeringarna inom skogsindustrin, kan större efterfrågan på virke inkräkta på skogsindustrins möjligheter att få råvaror till ett konkurrenskraftigt pris, eftersom virket i allt större omfattning kommer att användas för energiproduktion när det statliga stödet stiger. Med propositionen vill regeringen styra virkesanvändningen. Det ska vara mer lönsamt att förädla lämplig råvara på marknadsmässiga villkor än att använda den för energiproduktion med hjälp av statligt stöd. Ekonomiutskottet håller med om regeringens utgångspunkter.

För att detta ska vara möjligt föreslår regeringen lägre produktionsstöd till skogsflis från massaved eller stockar som härstammar från avverkningsobjekt för grovt virke och som lämpar sig för förädling. Stödet ska vara hälften av stödet till fullt belopp. Tanken är att ändra inmatningsordningen för energikällorna. Det ska vara mest ekonomiskt lönsamt att i första hand använda skogsflis med produktionsstöd till fullt belopp, i andra hand torv och först därefter skogsflis med längre produktionsstöd. Stenkol ska fortfarande vara det sämsta alternativet.

Vid utfrågningen av de sakkunniga höjdes en del mycket kritiska röster. I sitt utlåtande håller jord- och skogsbruksutskottet med om kritiken. Dessa sakkunniga anser att propositionen inte behövs eftersom våra skogsresurser räcker till för att både producera energi och förändra inom skogsindustrin. Vidare ansågs det att propositionen skadar och snedvrider marknaden, inte minst för att den nya stödkategorin kräver omställningar i virkesdrivning och virkesanvändning för att råvara av olika kategorier ska kunna identifieras. Detta förväntas öka den administrativa bördan och kostnaderna en hel del. Definitionen på avverkningsobjekt för grovt virke uppfattas som otydlig, och dessutom hävdas det att ändringen kan medföra konkurrenssnedvridningar på virkesmarknaden.

Bedömning av propositionen

Virkestillgång och virkespriser. Våra skogar växer för närvarande med cirka 104 miljoner kubikmeter per år, medan uttaget i genomsnitt varit cirka 80 miljoner kubikmeter. Jord- och skogsbruksministeriet bedömer att den årliga avverkningen kan vara 10–15 miljoner kubikmeter större än just nu. Å andra sidan påpekar ministeriet att energivirke från avverkningsobjekt för grovt virke utnyttjas i allt större omfattning i takt med att CHP-anläggningarnas potential att betala för skogsflis ligger närmare fabrikspriset på massaved. Energiproduktionen kan konkurrera om massaved från avverkningsobjekt för grovt virke framför allt i lägen när det är problem med tillgången på torv. När skatten på torv sjunker och produktionsstödet samtidigt stiger, måste allt större mängder massaved dirigeras om för att användas i energiproduktion.

Om man bara ser till siffrorna på skogstillväxten, är det lätt att dra slutsatsen att virket kommer att räcka till för alla. Å andra sidan kommer bara en del av tillväxten ut på marknaden, och de regionala skillnaderna är i detta hänseende mycket stora. Utskottet menar att uppgifterna i en bakgrundsstudie från Pöyry¹ är berättigade. Studien analyserar nuläget och konsekvenserna av lagändringarna. I liket med den gällande lagstiftningen bygger kalkylerna på genomsnittliga värden. Skillnaderna mellan regioner och anläggningar kan emellertid vara stora. De ändrade stöden ställer än så länge inte till med några problem, men i takt med ökande investeringar inom skogsindustrin riskerar priskonkurrensen att snedvridas i slutet av 2016, om ingenting görs, enligt studien. Det är uppenbart att priset på massaved och stockar kommer att stiga när det statliga stödet höjs. Detta i sin tur försämrar konkurrensmöjligheterna för skogsindustrin, som verkar på marknadsmässiga villkor på en global marknad. De aktuella, stora investeringsprojekten gagnar både sysselsättning och tillväxt. Följaktligen anser utskottet det motiverat

¹ 52X269901/30.1.2015

att Finland redan nu garderar sig inför den kommande utvecklingen.

Utskottet understryker att propositionen tar sikte på det kommande läget och att det sänkta produktionsstödet betalas ut först det tredje året efter att lagen har trätt i kraft. Lagen avses sättas i kraft först efter att kommissionen har godkänt det ändrade stödsystemet. Övergångsperioden beräknas därför blir omkring tre år totalt sett. Tack vare den långa övergångsperioden kan produktionskedjan för skogsflis vägas in från inköpstidpunkten till förbränning. Den beräknas sträcka sig över ungefär två år.

Vidare har utskottet fått preciserade kalkyler av hur mycket stödet måste skäras ner för att det ska vara lönsamt att använda skogsflis med lägre stöd framför stenkolk, men först efter att torv har utnyttjats. Enligt uppgifter till utskottet behöver stödet inte skäras ner till hälften av det fulla beloppet, utan det räcker med att det sänkta stödet är 60 procent av stödet till fullt belopp. På den nivån skulle skogsflis konkurrensmässigt sett ligga mycket nära torv vid produktion av kraftvärme utan att produktionsstödet kan anses ha konkurrenssnedvridande effekt. Följaktligen föreslår ekonomiutskottet att bestämmelserna ändras enligt detta.

Som utskottet säger ovan ger kalkylerna de genomsnittliga effekterna, och alla effekter för regioner och anläggningar har inte kunnat uppskattas. Energi- och klimatpolitiskt sett är det inte hållbart om ändringarna leder till att en del anläggningar med de nya bestämmelserna tjänar på att öka användningen av stenkolk på bekostnad av inhemska bränslen. Därför måste det noga följas upp hur marknaden utvecklas och i förekommande fall interveneras, om den ökade användningen av stenkolk riskerar att bli mer bestående eller om möjligheterna att uppfylla målet för förnybar energi äventyras av någon annan orsak till följd av de nya bestämmelserna. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Ökad användning av förnybar energi. Enligt uppgifter till utskottet är det uppenbart att vi del-

vis försöker uppfylla målet med förnybar energi mer kostnadseffektivt när produktionen ökar inom skogsindustrin. Användningen av förnybar energi behöver öka med omkring 14 TWh totalt 2014—2020. Ungefär 60 procent av ökningsbehovet kommer att realiseras genom investeringar inom skogsindustrin.

När ändringen införs kommer produktionsstödet framför allt att gå till råvaror som inte kan vidareförädlas. Efterfrågan kan därför antas i allt större omfattning avse ungskog, och det betyder att stora volymer skogsflis från klenvirke kommer ut på marknaden. Det är också en önskvärd utvecklingstrend om man ser till skogsvården. Sannolikt kommer energiindustrin fortfarande att få produktionsstöd till fullt belopp för ungefär 80 procent av sin el från skogsflis. Effekterna för energiindustrin jämnas också ut av att produktionsstödet till fullt belopp också stiger avsevärt och det sänkta produktionsstödet i utskottets förslag ligger på en högre nivå än regeringen föreslår. Det föreslagna uttalandet innehåller en förpliktelse att intensifierat följa upp vilka effekter de nya bestämmelserna har för att öka användningen av förnybar energi.

Administrativ börda. Ett orosmoment inom energiindustrin har varit att byråkratin sväller ut, att det är till skada för virkesmarknaden att virkesråvaran delas upp på fraktioner i flera stödskategorier och att detta resulterar i merkostnader för logistik och råvaror.

Energimyndigheten administrerar systemet och den har utrett konsekvenserna för uppföljningen och tillsynen. Enligt Energimyndigheten behöver inte enskilda flistransporter bevakas fysiskt. Däremot kommer man att förutsätta att producenterna kan specificera och också påvisa volymerna av skogsflis som berättigar till fullt stöd respektive nedsatt stöd. Behövlig information ska precis som nu tas fram vid virkesdrivning, och uppgifterna förs in i informationssystemen. Allt drivet virke ska mätas precis som lagen om mätning av virke (414/2013) kräver redan nu. Merparten av virket mäts redan vid avverkningen med mätinstrument, men det kan också göras senare i leveranskedjan. Mätningar-

na görs särskilt för varje virkessort, och kvantiteten för timmer eller skogsflis som berättigar till olika stort stöd specificeras i bokföringen. Tillsynsmyndigheten bedömer att ändringen inte är orimligt stor jämfört med den uppföljning och tillsyn som krävs redan i dag, om man dessutom beaktar att virkesdrivningen är mekaniserad till så gott som hundra procent.

Administreringen av det nya systemet försvåras också av att definitionen på avverkningsobjekt för grovt virke uppfattas som otydlig och svårtolkad. Med avverkningsobjekt för grovt virke avses också objekt där förnyelseavverkning enligt 2 a § 2 punkten och beståndsvårdande avverkning enligt 2 a § 3 punkten i skogslagen (1093/1996) har genomförts och beståndet efter avverkningen anses tillhöra minst utvecklingsklassen äldre gallringsskog. Ekonomiutskottet påpekar att utvecklingsklasserna för skog är etablerade och att de används allmänt. I detaljmotiven till propositionen anger regeringen närmare vad som avses med delar av trädstammen som lämpar sig för förädling (s. 11).

Följaktligen bedömer ekonomiutskottet att både verksamhetsutövarna och myndigheterna i viss mån kommer att få ökad administrativ börda och större kostnader. Men med beaktande av att det totala stödet till skogsflis stiger avsevärt och att största delen av elen från skogsflis kommer att få produktionsstöd till fullt belopp är det motiverat att anta att bestämmelserna inte sätter investeringarna inom energiindustrin på spel eller äventyrar användningen av inhemska energiråvaror.

Utskottet tar dock oron på allvar. Läget kan till viss del underlättas med anvisningar. Energimyndigheten ska meddela tydliga anvisningar för verksamhetsutövarna inom skogssektorn så att alla är klara över sina skyldigheter och arbetssätt innan lagen börjar tillämpas. Den långa övergångsperioden underlättar arbetet med anvisningarna och anpassningen av procedurerna. Vidare föreslår utskottet att riksdagen godkänner ett uttalande som förpliktar statsrådet att noga följa upp att den administrativa bördan inte blir ett hinder för att fullfölja syftet med lagen,

nämligen att öka användningen av förnybar energi (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Konsekvenser för konkurrensen. Behovet av att ha ett nationellt stödsystem för förnybar energi beror i första hand på att EU har bindande mål för förnybar energi. I dagsläget klarar Finland inte av att uppfylla målen helt och hållet utan statligt stöd. Å andra sidan är statligt stöd befogat bara i den utsträckning som marknadsstörningar kan rättas till.

Enligt vad utskottet erfar är det uppenbart att Finlands möjligheter att uppfylla målet för ökad användning av förnybar energi inte sätts på spel trots att det statliga stödet reduceras. I det hänseendet har förslaget en neutraliserande effekt på konkurrensläget på marknaden.

Under behandlingens gång kom det också fram att de stora skogsbolagen skulle dominera virkesupphandlingen, om produktionsstödet till massaved halveras. En koncentration av marknaden kan leda till ett oligopol där de stora skogsbolagen som integrerat allt från virkesupphandling till slutprodukter dominerar leveranskedjan för skogsflis ända från skogen till kraftverken. Det i sin tur kan höja priset på skogsflis. Å andra sidan kan vertikal integration också ha den effekten att leveranskedjan blir mer effektiv. Det skulle ge lägre produktionskostnader och påverka priset på skogsflis. En förutsättning är dock att konkurrensen mellan skogsbolagen fungerar.

Det går således inte att fullt ut förutse konsekvenserna av de nya bestämmelserna. Det är därför befogat att intensifiera marknadsövervakningen, anser utskottet och föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande 3*).

Jord- och skogsbruksministeriets utlåtande. Jord- och skogsbruksutskottet analyserar lagförslaget utifrån sitt ansvarsområde och bedömer att virkestillgången räcker till med de nuvarande bestämmelserna både för energiindustrin och för skogsindustrin. Utskottet uttrycker sin oro över att en betydande del av skogarna (ungefär en fjärdedel av skogsarealen) är undantagen aktiv skogsvård. Vidare anser jord- och skogsbruks-

utskottet att produktionsstödet till skogsflis åtminstone bör ligga på samma nivå som nu för att mer flis ska kunna användas i energiproduktionen. Vidare påpekar jord- och skogsbruksutskottet att förslaget medför större byråkrati och lyfter fram den långa anmälningsprocessen och eventuella konsekvenser för anmälningen av stöden enligt lagstiftningen om finansieringen av hållbart skogsbruk (Kemera). Jord- och skogsbruksutskottet anser inte lagförslaget vara rationellt i dagens läge.

Ekonomiutskottet håller med om att det inom jord- och skogsbruksutskottets ansvarsområde behövs åtgärder för att aktivera passiva skogsägare och utöka virkesutbudet. Däremot håller ekonomiutskottet inte med jord- och skogsbruksutskottet om att lagförslaget är oändamålsenligt, om man likvärdigt väger in både energi- och industripolitiska synpunkter. Ekonomiutskottet håller inte heller med om bedömningarna av anmälningsförfarandet. Kommissionen har redan länge känt till vårt behov av bestämmelser om stöden enligt lagstiftningen om finansieringen av hållbart skogsbruk. Det framhåller kommissionen i sitt beslut² om Finlands anmälan om produktionsstödslagen. Ekonomiutskottet anser att förslagen snarare kompletterar varandra än ömsesidigt ackumulerar effekterna.

Avslutningsvis

Ovan redogör utskottet heltäckande för målen med propositionen och bedömer om de kan nås genom de föreslagna ändringarna. Propositionen förutspår det kommande läget och bedömningarna är därför förknippade med en viss osäkerhet. Detta talar för intensiv marknadsövervakning, och det är målet med de föreslagna uttalandena.

Sammantaget sett anser ekonomiutskottet utifrån den ändrade beskattningen av torv å ena sidan och det ändrade produktionsstödet till skogsflis å andra sidan att de föreslagna bestämmelserna är relevanta. Tack vare dem kan såväl de energipolitiska som de näringspolitiska må-

len samordnas genom ökade satsningar på förnybar energi, men utan att stödsystemet sätter nyttiggörandet av skogsresurserna på spel. Följaktligen får man största möjliga mervärde och nytta för samhällsekonomin när skogsresurserna vidareförädlas. Även om det i dagsläget inte finns några tydliga tecken på diskrepanser i samordningen av målen, kan man enligt uppgifter till utskottet utgå från att efterfrågan på massaved och stockar kommer att ändras avsevärt i och med de nya investeringarna inom skogsindustrin. Det finns alltså anledning att gardera sig inför detta och samtidigt ge samtliga aktörer tillräckligt med tid för att förutse kommande förändringar. Den långa övergångsperioden på ungefär tre år är en rimlig tid för nödvändiga förändringar.

Om den uppföljning som utskottet förutsätter i uttalandena visar att systemet inte fungerar som förväntat måste en bedömning av nödvändiga ändringar ta hänsyn till både beskattningen av torv och produktionsstödet till skogsflis i ett samlat perspektiv.

Detaljmotivering

25 §. *Inmatningspris*. I 4 mom. ingår bestämmelser om sänkt rörligt produktionsstöd för el som produceras med skogsflis. Det rörliga produktionsstödet ska vara hälften av inmatningspriset enligt 3 mom., om skogsflisen har framställts av stockar eller massaved som härstammar från avverkningsobjekt för grovt virke och som lämpar sig för förädling.

Med hänvisning till inkommen information föreslår ekonomiutskottet att 4 mom. ändras så att det sänkta stödet till el från skogsflis ska vara 60 procent av stödet till fullt belopp. Utskottets förslag är ett bättre sätt än regeringens förslag att främja målet att förbättra konkurrenskraften för inhemska bränslen och öka användningen av skogsflis för energiproduktion utan att ändringen kan anses snedvrida konkurrensen mellan skogsflis och torv eller äventyra skogsindustrins tillgång till råvaror. Utskottet baserar sin bedömning på att proposition RP 359/2014 rd, som för närvarande behandlas av finansutskottet, kommer att godkännas utan ändringar.

² SA.31204 (2011/N)

Motionen

Ekonomiutskottet bedömer att de föreslagna ändringarna i produktionsstödet till el från skogsflis inte är förenliga med de kriterier för Finlands stödprogram som kommissionen lägger fast i sitt beslut (SA.312014; 2011/N). Ändringen måste underrättas till kommissionen, och de nya riktlinjerna för miljöstöd (trätt i kraft den 1 juli 2014) kommer att tillämpas på dem. De tillåter att biomassa främjas med hjälp av produktionsstöd, om syftet med stödet är att ersätta fossila bränslen med biomassa. I lagmotionen separeras kriterierna för produktionsstöd till el producerad med skogsflis från kostnaderna för ett konkurrerande fossilt bränsle (torv). Ekonomiutskottet anser det inte sannolikt att kommissionen godkänner ett stödprogram enligt lagmotionen. Följaktligen föreslår utskottet att produktionsstödet till skogsflis godkänns utifrån propositionen med de ändringar som utskottet föreslår.

Vad beträffar bränntrösk tillstyrker utskottet att skatten sänks på det sätt som det föreslås (EkUU 55/2014 rd) i en proposition (RP 359/2014 rd) som för närvarande behandlas av riksdagen. Det betyder att en lägre skattesats än den som föreslås i motionen kommer att gälla från och med den 1 januari 2016.

Utskottet föreslår därför att lagmotionen avslås.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

förkastar lagmotion LM 30/2013 rd och

godkänner tre uttalanden (Utskottets förslag till uttalanden).

Utskottets ändringsförslag**Lag****om ändring av 5 och 25 § i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (1396/2010) 25 § 4 mom. och

fogas till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1426/2011 och 434/2013, en ny 10 punkt, i stället för den 10 punkt som upphävts genom lag 1426/2011, och till 25 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 687/2012, ett nytt 5 mom. som följer:

5 §
(Som i RP)

25 §

Inmatningspris

Det rörliga produktionsstödet utgör 60 procent av inmatningspriset enligt 3 mom. om skogsflisen har framställts av stockar eller mas-

saved som härstammar från avverkningsobjekt
för grovt virke och som lämpar sig för förädling.

(5 mom. som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp hur bestämmelserna påverkar inmatningsordningen för bränsletyperna och vidtar behövliga åtgärder om användningen av stenkol ökar eller om ändringarna i övrigt riskerar att äventyra målen för användningen av förnybar energi.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp den administrativa bördan av

propositionen och den anknyttande kostnadsutvecklingen och vidtar behövliga åtgärder om bördan riskerar att äventyra uppfyllelsen av de grundläggande målen med bestämmelserna.

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp vilka effekter det nya stödsystemet har för virkesmarknaden och vidtar behövliga åtgärder om konkurrensen på marknaden riskerar att snedvridas.

Helsingfors den 27 februari 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivers /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
Harri Jaskari /saml
Antti Kaikkonen /cent
Johanna Karimäki /gröna
Pia Kauma /saml
Jukka Kärnä /sd

Päivi Lipponen /sd
Jari Myllykoski /vänst
Martti Mölsä /saf
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf
Harry Wallin /sd (delvis)
ers. Jukka Kopra /saml (delvis)
Jouko Skinnari /sd (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.

RESERVATION 1

Motivering

Enligt propositionen kommer stödet till produktion av el med skogsflis att vara hälften av det nuvarande stödet, om skogsflisen har framställts av delar från trädstammen som härstammar från avverkningsobjekt för grovt virke och som lämpar sig för förädling.

Propositionen strider mot målen för förnybar energi och mot klimatmålen. Förslaget om skogsflis halverar produktionsstödet till el som produceras från något så när stora slonor. Avgränsningen härstammar från skogsindustrin. Det halverade stödet till grovt virke motiveras med att virket inte räcker till för skogsindustrin. Men expertkalkyler visar att det finns tillräckligt med miljöriktigt producerat virke för att utöka användningen av skogsflis i betydande grad och för att användas som råvara inom skogsindustrin. Regeringsgruppernas ändringar i propositionen (bland annat att stödet inte halveras, utan ska vara 60 procent) är i det närmaste en finjustering och åtgärdar inte de egentliga problemen i propositionen. Bland problemen märks inspektionerna och kontrollerna på avverkningsområden, men också logistikkostnaderna och ökad byråkrati.

De logistiska problemen är av många olika slag. Det är en stor utmaning att göra skillnad mellan virkespartier: vilka har rätt att få halverat stöd och vilka ska få fullt stöd. Det kommer att behövas separata bilar och separata leveranser för olika virkesslag. Transportkostnaderna stiger, byråkratin ökar och det blir allt mer tungrovt att övervaka och certifiera.

Propositionen leder till minskad användning av skogsflis och därför sannolikt till ökad användning av torv och stenkol. Propositionen ställer alltså målet att främja användningen av inhemsk trädenergi på huvudet. Inte minst i inlandet kommer vi att gå miste om arbetstillfäl-

len när energiverken i skogsdominerade områden slutar använda trädenergi och i stället övergår till stenkol och torv.

Propositionen är ett sorgligt exempel på regeringens inkonsekventa politik. Förbränningsanläggningarna ute i landet hade redan hunnit räkna med högre stöd och ökad användning av ved, men propositionen spolierar alla goda föresatser.

När propositionen var ute på remiss var alla rörande eniga om att den ska avslås, och det sägs också i propositionen. Enligt Skogsindustrin rf är propositionen ett steg i rätt riktning, men inte ett tillräckligt stort steg. Jord- och skogsbruksministeriet, organisationerna, energibolagen och andra remissinstanser motsatte sig förslaget eftersom de ansåg det vara omotiverat och vara skadligt på många sätt.

Med skattesänkningen på torv kan man påstå sig främja användningen av skogsflis genom den konstruktion som skapades i fråga om energistöden under den förra perioden, då skatten på torv och stödet till trädenergi kopplades ihop. När stödet till skogsflis höjs, sjunker skatten på torv. Och när skatten på torv sjunker, stiger stödet till skogsflis. Kopplingen mellan torv och skogsflis måste avskaffas och produktionsstödet till skogsflis underrättas till EU på nytt. Stödet till skogsflis måste kunna höjas utan att skatten på torv sänks. EU måste se över sina regler och göra dem mer vettiga i de här fallen. I ett läge när ett utländskt fossilt bränsle, stenkol, tar marknadsandelar av inhemsk förnybar energi bör vi kunna stödja ett inhemskt förnybart bränsle, skogsflisen.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors den 27 februari 2015

Johanna Karimäki /gröna

RESERVATION 2

Motivering

I propositionen föreslås det att det rörliga produktionsstödet till el från skogsflis ska sänkas till hälften, om skogsflisen har framställts av massaved eller stockar som härstammar från avverkningsobjekt för grovt virke och som lämpar sig för förädling. Vi hänvisar till vår motivering i jord- och skogsbruksutskottets utlåtande EkUU 52/2014 rd och framhåller att Sannfinländarna inte kan godkänna propositionen.

En viktig smärtpunkt i propositionen för oss sannfinländare är att definitionen på grovt virke avsevärt ökar kostnaderna för verksamhet, tillsyn och administration. Vi anser också att det överlag inte finns något behov av att begränsa stödet i dagens läge. Enligt vissa bedömningar tillåter virkesmängden i våra skogar betydligt större avverkningar. Den räcker således till för att tillgodose den ökade efterfrågan som följer

av de planerade nyinvesteringarna inom skogs- och energiindustrin. Förutsatt att virkesmarknaden fungerar förstås.

Vi i Sannfinländarna förstår mycket väl att priset på virke måste vara skäligt och virkestillgången god för att vår skogsindustri ska vara konkurrenskraftig. Följaktligen måste vi ompröva stödnivån om det visar sig att priset på massaved stiger orimligt mycket på grund av produktionsstödet till el från skogsflis. Vi i Sannfinländarna förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet aktivt följer hur virkesmarknaden fungerar och vidtar behövliga åtgärder om det förekommer marknadsstörningar.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors den 27 februari 2015

Kaj Turunen /saf
Teuvo Hakkarainen /saf
Matti Mölsä /saf

RESERVATION 3

Motivering

Våra skogar växer med drygt 100 miljoner kubikmeter om året. En hållbar avverkningsgrad för stock och massaved är drygt 70 miljoner kubikmeter och på 2020-talet drygt 80 miljoner kubikmeter. De senaste åren har avverkningen av massaved och stock legat på omkring 55 miljoner kubikmeter. Dessutom har ett tiotal miljoner kubikmeter virke importerats för den finländska industrin och energisektorn.

Vi i Centerns utskottsgrupp anser att målet för kostnadseffektiv användning av skogarna ska vara att virke förädlas i så hög grad som möjligt. Därför måste industrin ha tryggad tillgång till virke.

Våra finländska skogar producerar också stora mängder energivirke och virke från förstagallringar och övriga gallringar. Det kan nyttiggöras i energisyrte, vilket är motiverat med avseende på skogsvården, energiekonomin och samhällsekonomin.

Regeringen Vanhanen beslutade om åtgärder som ökar användningen av energivirke och samtidigt förbättrar skogstillväxten. Den höjde användningen av energivirke till minst 13,5 miljoner kubikmeter. Redan 2010 när den ursprungliga lagen bereddes, beslutade regeringen att konsekvenserna för virkestillgången och virkesmarknaden ska följas. Uppföljningen har visat att det inte har uppstått några negativa konsekvenser.

Senare ändrade regeringen Katainen kriterierna för det rörliga produktionsstödet till el. Detta har lett till ökad användning av stenkolk och minskat ökningen i användningen av energivirke och torv.

Nu föreslår regeringen att skatten på torv sänks. På grund av upplägget stiger stödet till energivirke per automatik. Regeringen avviker från den gällande lagen och begränsar det fulla stödet till energivirke. Stödet ska nämligen bara vara hälften av beloppet om skogsflisen har framställts av sådana delar av trädstammen som

härstammar från avverkningsobjekt för grovt virke och som lämpar sig för förädling.

Vi anser att det inte finns någon anledning att införa de föreslagna begränsningarna för virke som berättigar till fullt stöd, varken med hänvisning till virkestillgången eller på grundval av procedurproblem i övrigt. Om restriktionerna införs, rinner skattesänkningen på torv ut i sanden, likaså de positiva effekterna av denna.

Virkestillgången

Som det sägs ovan växer det mycket mer stamved i skogarna än vad som nyttiggörs. Avverkningen av stock och massaved kan i dag höjas med 10—15 miljoner kubikmeter och på 2020-talet med 15—20 miljoner kubikmeter, utan att det inkräktar på en hållbar utveckling.

Inom några år kommer efterfrågan på virke att öka avsevärt för ett flertal nya industriella ändamål.

Den typen av projekt måste välkomnas med stor glädje. Det kommer i bästa fall att behövas drygt 10 miljoner kubikmeter virke, och vi måste se till att trygga tillgången. Det oförkortade stödet till energivirke är ingen risk för industrins virkesförsörjning. I kombination med torvskatten och virkesstödet ger det fulla stödet energiindustrin något bättre möjligheter att betala för sitt virke.

Det nuvarande stödet till energivirke innebär att uppskattningsvis 0,8—1,0 miljoner kubikmeter, främst massaved, används för energiproduktion. Även om siffran stiger med en miljon kubikmeter om året, har det ingen betydelse för industrins virkes efterfrågan för olika ändamål.

Stödet till fullt belopp har ingen större effekt för priset på massaved och stock. Till råga på allt är det tänkt att lagförslaget ska träda i kraft först 2018. Det kommer dessutom inte att tillämpas enligt de här besluten längre än till 2020.

Redan det vi säger ovan bevisar att industrins virkestillgång inte äventyras även om man av-

står från att införa den restriktion i energistödet som regeringen föreslår.

Om stödet sänks till 60 procent som regeringen föreslår, kräver det orimligt arbetsamma uppföljnings- och certifieringsmekanismer. Virke som ingår olika stockkategorier måste specificeras i bokslutet. Byråkratin kring tillsyn och kontroll sväller ut, allt medan kostnaderna rakar i höjden. Vidare är definitionen på avverkningsobjekt för grovt virke diffus.

Också av dessa skäl är inskränkningen i stödet till fullt belopp orimligt stor i relation till minsta möjliga användning av energivirke för energiproduktion.

Samtidigt är förslaget konkurrensnedvridande och behandlar aktörerna olika i virkesförsörjningen. De tre stora som dominerar virkesströmmarna och leveranskedjorna från skogen till energiverken är vinnare och alla andra förlorare.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget och

att riksdagen godkänner ett uttalande (Reservationens förslag till uttalande).

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att propositionens konsekvenser för virkesmarknaden, både för virkestillgången och eventuella ändringar, följs upp. Om det uppstår stora förändringar, bör restriktionen införas.

Helsingfors den 27 februari 2015

Antti Kaikkonen /cent
Mauri Pekkarinen /cent
Arto Pirttilahti /cent